

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
(Republic of Indonesia)

1. ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ข้อมูลทั่วไป

- ที่ตั้ง : เป็นประเทศหมู่เกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ประกอบด้วยเกาะใหญ่น้อยกว่า 17,508 เกาะ รวมอยู่ในพื้นที่ 4 ส่วน คือ
- 1) หมู่เกาะซุนดาใหญ่ ประกอบด้วย เกาะชวา สุมาตรา บอร์เนียว และสุลาเวสี
  - 2) หมู่เกาะซุนดาน้อย ประกอบด้วย เกาะเล็กๆที่ตั้งอยู่ทางตะวันออกของเกาะชวา ได้แก่ เกาะบาหลี่ ลอมบอก ซุมบาวา ซุมบา ฟอลเรส และติมอร์
  - 3) หมู่เกาะมาลุก หรือหมู่เกาะเครื่องเทศ ตั้งอยู่ระหว่างสุลาเวสี กับอิเรียนจายา บนเกาะนิวกินี
  - 4) อิเรียนจายา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของปาปัวนิวกินี ตั้งอยู่บนเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดีย และเป็นสะพานเชื่อมระหว่างทวีปเอเชียกับออสเตรเลีย ทำให้สามารถควบคุมเส้นทางการติดต่อระหว่างทั้งสองมหาสมุทรโดยผ่านช่องแคบที่สำคัญ เช่น ช่องแคบมะละกา ช่องแคบซุนดา และช่องแคบลอมบอก ซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งน้ำมันจากตะวันออกกลางมายังประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชีย
- พื้นที่ : 1,904,443 ตร.กม. (พื้นดิน) และ 3,166,163 ตร.กม. (พื้นน้ำ)
- พรมแดน : รวม 2,830 กม. ติดต่อกับติมอร์-เลสเต 228 กม. มาเลเซีย 1,782 กม. ปาปัวนิวกินี 820 กม.
- การใช้ที่ดิน : เป็นพื้นที่เพาะปลูก 12.34% (ปลูกพืชยืนต้น 10.5% อื่นๆ 77.16%)
- ภูมิประเทศ : เป็นหมู่เกาะ 17,508 เกาะ
- ภูมิอากาศ : เขตร้อนชื้นแบบศูนย์สูตร มี 2 ฤดู คือ ฤดูแล้ง (พ.ค.-ต.ค.) และฤดูฝน (พ.ย.-เม.ย.)
- เมืองหลวง : กรุงจาการ์ตา (Jakarta)
- เมืองสำคัญ : อินโดนีเซียมีทั้งหมด 33 จังหวัด และเขตการปกครองอิสระ 2 แห่ง คือ อาเจะห์ และยอร์กจาการ์ตา และเมืองสำคัญได้แก่ สุราบายา บันดุง เมดาน บาหลี่
- วันชาติ : 17 สิงหาคม
- ทรัพยากรธรรมชาติ : น้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ ได้แก่ ถ่านหิน นิเกิล แมงกานีส อลูมิเนียม บอไซด์ ดีบุก ทองแดง เงิน ทองคำ และแร่เหล็ก ปู่ย ป่าไม้ ได้แก่ ไม้สัก ไม้จัน ไม้เต็ง ไม้ยาง ไม้มะฮอกกานี ต้นปาล์ม หวาย และไม้ไผ่ และ

ผลิตภัณฑ์ประมง

สินค้าเกษตร : ปาล์ม น้ำมัน โกโก้ เครื่องเทศต่างๆ กาแฟ ชา ยาสูบ และยางพารา
เวลา : GMT +7 เวลาเท่าประเทศไทย

1.2 ประชากร (ปี 2556)

จำนวนประชากร : 248.0 ล้านคน
โครงสร้างอายุ : 0-14 ปี : 26.6% (ชาย 34,049,541 หญิง 32,844,509)
15-24 ปี : 17.1% (ชาย 21,883,499 หญิง 21,117,498)
25-54 ปี : 42.2% (ชาย 53,766,502 หญิง 52,325,932)
55-64 ปี : 7.6% (ชาย 8,879,503 หญิง 10,164,470)
65 ปี ขึ้นไป : 6.4% (ชาย 7,038,904 หญิง 9,090,066)
อัตราการเพิ่มประชากร : 0.99 % ต่อปี
สัญชาติ : ชาวอินโดนีเซีย (Indonesian)
เชื้อชาติ : จา哇 45 % ซุนดา 14 % มาดู 7.5 % มาเลย์ 7.5 % และอื่นๆ 26 %
ศาสนา : อิสลาม 86.1 % คริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ 5.7 % คริสต์นิกายแคทอลิก 3.0 %
ฮินดู 1.8 % และอื่นๆ 3.4 %
ภาษา : Bahasa Indonesia เป็นภาษาราชการ (ดัดแปลงมาจากภาษามาเลย์)
อังกฤษ ดัทช์ และภาษาพื้นเมืองกว่า 583 ภาษา (ส่วนใหญ่พูดภาษาจา哇)
การรู้หนังสือ : อายุ 15 ปี ขึ้นไปอ่านออกเขียนได้ 92.8 %

1.3 รัฐบาล

ระบอบการปกครอง : ประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข
และหัวหน้าฝ่ายบริหาร
ประธานาธิบดี : นาย โจโก “โจโกวี” วิโดโด (Joko “Jokowi” Widodo)
(รับตำแหน่งเมื่อ 20 ตุลาคม 2557)
หัวหน้ารัฐบาล : นาย โจโก “โจโกวี” วิโดโด (Joko “Jokowi” Widodo)
รัฐมนตรีต่างประเทศ : H.E. Ms. Retno L.P. Marsudi
รัฐมนตรีการค้า : นายระคมัต โกเบล (H.E. Mr. Rachmat Gobel)
(ดำรงตำแหน่งเมื่อ 20 ตุลาคม 2557)

1.4 ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (2556)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	: 870.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (มาจากภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 14.3 ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 46.6 และภาคบริการ ร้อยละ 39.1)
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว	: 3,510 เหรียญสหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ	: ร้อยละ 5.8
อัตราเงินเฟ้อ	: ร้อยละ 6.4
อัตราการว่างงาน	: ร้อยละ 5.8
กำลังแรงงาน	: 122.6 ล้านคน (ภาคเกษตร ร้อยละ 38.9 ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 13.2 และภาคบริการ ร้อยละ 47.9) ¹
อัตราดอกเบี้ยธนาคารกลาง	: ร้อยละ 7.5 (มกราคม 2557)

1.5 การค้าระหว่างประเทศ (2556)

มูลค่าการส่งออก	: 182.55 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ
สินค้าส่งออกสำคัญ	: แร่เชื้อเพลิง ไขมันและน้ำมัน เครื่องจักรไฟฟ้า ยางพารา สินแร่ เครื่องจักร ยานพาหนะ
ตลาดส่งออกสำคัญ	: ญี่ปุ่น (ร้อยละ 14.84) จีน (ร้อยละ 12.38) สิงคโปร์ (ร้อยละ 9.14) สหรัฐฯ (ร้อยละ 8.60) อินเดีย (ร้อยละ 7.14) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 6.26) มาเลเซีย (ร้อยละ 5.84) ไทย (ร้อยละ 3.32) ไต้หวัน (ร้อยละ 3.21)
มูลค่าการนำเข้า	: 186.63 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ
สินค้านำเข้าสำคัญ	: แร่เชื้อเพลิง เครื่องจักร เครื่องจักรไฟฟ้า เหล็กและเหล็กกล้า ยานพาหนะ พลาสติก เคมีภัณฑ์อินทรีย์
แหล่งนำเข้าสำคัญ	: จีน (ร้อยละ 15.99) สิงคโปร์ (ร้อยละ 13.71) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 10.33) มาเลเซีย (ร้อยละ 7.14) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 6.21) ไทย (ร้อยละ 5.74)
สกุลเงิน	: รูเปียห์ (Indonesian Rupiah: IDR)
อัตราแลกเปลี่ยน	: 1,000 รูเปียห์/2.6611 บาท (ณ วันที่ 5 ธันวาคม 2557)

1.6 การเป็นสมาชิกองค์กรระหว่างประเทศ

ADB, APEC, ARF, ASEAN, BIS, CD, CICA (observer), CP, D-8, EAS, EITI (candidate country), FAO, G-11, G-15, G-20, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC (national committees), ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM (observer), IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC (NGOs), MIGA, MONUSCO, NAM, OECD (Enhanced Engagement), OIC, OPCW, PIF

¹ CIA Factbook (www.cia.gov)

(partner), UN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNIFIL, UNISFA, UNMIL, UNMISS, UNWTO, UPU, WCO, WFTU (NGOs), WHO, WIPO, WMO, WTO

2. การเมืองและสังคม

อินโดนีเซียเป็นประเทศประชาธิปไตยที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลก รองจากอินเดียและสหรัฐฯ มีระบบการปกครองแบบสาธารณรัฐ โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขและหัวหน้าฝ่ายบริหาร ภายใต้รัฐธรรมนูญปี 2488 ซึ่งกำหนดให้ใช้หลักปัญจศีลเป็นหลักในการปกครองประเทศ ประกอบด้วย 1) การนับถือพระเจ้าองค์เดียว 2) การเป็นมนุษย์ที่เจริญและคงไว้ซึ่งความเที่ยงธรรม 3) ความเป็นเอกภาพของอินโดนีเซีย 4) ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน และ 5) ความยุติธรรมในสังคมชาวอินโดนีเซียทั้งหมด

ประธานาธิบดี

มาจากการเลือกตั้งโดยตรงเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของอินโดนีเซีย ซึ่งจัดขึ้นเมื่อปี 2547 (ที่ผ่านมาประธานาธิบดีมาจากการแต่งตั้งโดย MPR) ตามรัฐธรรมนูญระบุให้ประธานาธิบดีเป็นหัวหน้ารัฐบาลและเป็นผู้บัญชาการกองทัพ ประธานาธิบดีอยู่ในตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 สมัย (สมัยละ 5 ปี)

ประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีซึ่งมาจากการเลือกตั้ง ทำหน้าที่บริหารประเทศโดยมีคณะรัฐมนตรีซึ่งมาจากการแต่งตั้งทำงานร่วมกัน ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน นายโจโก วิโดโด เป็นประธานาธิบดีคนที่ 7 ของอินโดนีเซียและเป็นประธานาธิบดีคนที่ 2 ที่มาจากการเลือกตั้ง มีนโยบายมุ่งเน้นปรับปรุงระบบบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบการศึกษา และลดปัญหาการทุจริต ผลจากการเลือกตั้งที่ผ่านมาเมื่อปี 2557 พบว่า มีผู้มาลงคะแนนประมาณ 194 ล้านคน จาก 33 จังหวัดและผู้ที่อยู่ต่างประเทศ จัดได้ว่าเป็นการเลือกตั้งที่ประชาชนอินโดนีเซียให้ความสนใจมาก ทั้งนี้ การเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งต่อไปจะมีขึ้นในช่วงเดือนกันยายนปี 2562

สภาที่ปรึกษาประชาชน (People's Consultative Assembly - MPR)

ทำหน้าที่รัฐสภาของอินโดนีเซีย มีจำนวนทั้งสิ้น 692 คน ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (People's Representative Council: DPR) จำนวน 560 คน และสภาผู้แทนระดับภูมิภาค (Regional Representatives Council: DPD) จำนวน 132 คน (จังหวัดละ 4 คน จาก 33 จังหวัด) ทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งทุกๆ 5 ปี

MPR ทำหน้าที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ การแต่งตั้งประธานาธิบดี/รองประธานาธิบดี และการถอดถอนประธานาธิบดี

สภาผู้แทนราษฎร (House of People's Representatives - DPR)

ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 560 คน มาจากการเลือกตั้ง มีหน้าที่หลักในการออกกฎหมาย อนุมัติงบประมาณ และกำกับดูแลการทำงานของรัฐบาล มีวาระการทำงาน 5 ปี ทั้งนี้ การเลือกตั้งครั้งต่อไปจะมีขึ้นในช่วงเดือนเมษายนปี 2557

การพิจารณาร่างกฎหมายแต่ละฉบับต้องมีการหารือและได้รับความเห็นชอบร่วมกันระหว่าง DPR และประธานาธิบดี ร่างกฎหมายใดที่ไม่ได้รับความเห็นชอบร่วมจากประธานาธิบดีไม่สามารถนำกลับมาพิจารณาใหม่ได้อีก ขณะเดียวกันร่างกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบร่วมจากประธานาธิบดีและผ่านการลงคะแนนเสียงจาก DPR แล้ว แต่ประธานาธิบดีไม่ลงนามด้วยเหตุผลใดก็ตาม ภายใน 30 วันให้ถือว่ามิผลบังคับใช้เป็นกฎหมายได้โดยสมบูรณ์

สภาผู้แทนราษฎรไม่มีอำนาจในการขอเปิดอภิปรายไม่วางใจประธานาธิบดี/รองประธานาธิบดี การถอดถอนประธานาธิบดี/รองประธานาธิบดี ต้องทำตามขั้นตอนรัฐธรรมนูญ คือ DPR ต้องใช้คะแนนเสียง 2/3 ของผู้ร่วมประชุม (ที่มีจำนวนไม่น้อยกว่า 2/3 ของจำนวนสมาชิก DPR ทั้งหมด) เสนอเรื่องการถอดถอนให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา และหากศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเห็นชอบตามที่เสนอ DPR จึงสามารถเสนอให้ MPR พิจารณาต่อไป (อำนาจสุดท้ายในการถอดถอนประธานาธิบดี/รองประธานาธิบดี อยู่ที่ MPR)

สภาผู้แทนระดับภูมิภาค (Regional Representatives Council: DPD)

เป็นสถาบันใหม่ที่มีการเลือกตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2547 เพื่อทดแทนผู้แทนจากภูมิภาคและองค์กรสังคม/กลุ่มอาชีพที่มีอยู่เดิมซึ่งมาจากการแต่งตั้ง โดยสมาชิก DPD มาจากการเลือกตั้งของ 33 จังหวัดๆ ละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 132 คน มีวาระการทำงาน 5 ปี ทั้งนี้ การเลือกตั้งครั้งต่อไปจะมีขึ้นในช่วงเดือนเมษายนปี 2557

หน้าที่ของสมาชิก DPD นอกเหนือจากการทำหน้าที่ใน MPR คือ การเสนอและให้ความเห็นร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจสู่ภูมิภาค การยุบ/รวมจังหวัด การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ การเก็บภาษี การจัดระบบการศึกษาและศาสนา ให้กับ DPR เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาเรื่องนั้น

ทั้งนี้ สภาผู้แทนระดับภูมิภาคมิได้มีหน้าที่กลั่นกรองร่างกฎหมายเหมือนวุฒิสภาของไทย

สภาประชาชนระดับท้องถิ่น (Regional People's House of Representative: DPRD)

เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น บทบัญญัติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญปี 2543 กำหนดให้แบ่งระดับการปกครองภูมิภาคออกเป็นจังหวัด อำเภอ (regency) และตำบล/เทศบาล (Kota) โดยจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิก DPRD ในทุกระดับ (พร้อมกับการเลือกตั้ง DPR และ DPD)

ศาลยุติธรรม

รัฐธรรมนูญระบุให้อำนาจตุลาการอยู่ภายใต้การดูแลของศาลฎีกา และศาลระดับรองลงมา รวมถึงศาลรัฐธรรมนูญ โดยการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามบทบัญญัติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญเมื่อปี 2544

รัฐธรรมนูญปัจจุบันระบุว่า ในการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกา คณะกรรมาธิการตุลาการ (Judicial Commission) เป็นผู้เสนอชื่อให้ DPR รับรอง จากนั้นจึงเสนอต่อให้ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้ง นอกจากนี้สมาชิกคณะกรรมาธิการตุลาการถูกแต่งตั้งและถอดถอนโดยประธานาธิบดี ด้วยความเห็นชอบของ DPR

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสูงสุด (Supreme Audit Board: BPK)

เป็นหน่วยงานใหม่ที่จัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่รายงานการใช้จ่ายงบประมาณต่อสภาผู้แทนราษฎร (DPR) สภาผู้แทนระดับภูมิภาค (DPD) และ สภาท้องถิ่นระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล (DPRD) โดยสมาชิก BPK ถูกคัดเลือกโดย DPR โดยรับฟังความคิดเห็นของ DPD และแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี

3. ข้อมูลเศรษฐกิจ

3.1 ภาพรวมเศรษฐกิจ

นโยบายและทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปตามแผนแม่บทการเร่งรัดและขยายการพัฒนาเศรษฐกิจปี 2554-2568 ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็น 1 ใน 10 ของโลก ภายในปี 2568 จากปัจจุบันที่อินโดนีเซียมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 16 ของโลก² โดยการสร้างกลุ่มเศรษฐกิจและศูนย์ธุรกิจของประเทศตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจที่กำหนดไว้ 6 แนว คือ สุมาตรา ซาบา กาลิมันตัน สุลาเวสี บาหลี-นูซาเต็งการา และปาปัว-หมู่เกาะมาลุกู เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจอินโดนีเซียมีการขยายตัวอย่างน้อยร้อยละ 7-9 ต่อปี อย่างไรก็ตาม แนวโน้มเศรษฐกิจอินโดนีเซียในปี 2557 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 5.4³

ปัญหาวิกฤตด้านเศรษฐกิจของอินโดนีเซียในปี 2555 ยังคงส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศในปี 2556 อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในช่วงไตรมาสที่ 4 (เดือนตุลาคมถึงธันวาคม) ของปี 2556 เศรษฐกิจของอินโดนีเซียเริ่มฟื้นตัวกลับมาได้อย่างช้าๆ โดยตัวเลขการขยายตัวของเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 4 ของปี 2556 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 ซึ่งสูงกว่าการขยายตัวในช่วงไตรมาสที่สาม ที่มีตัวเลขอยู่ที่ร้อยละ 5.6 โดยในภาพรวมเศรษฐกิจของอินโดนีเซียในปี 2556 ขยายตัวร้อยละ 5.6 ซึ่งถือเป็นตัวเลขการขยายตัวที่ต่ำที่สุดนับตั้งแต่ปี 2551 – 2552 ที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินทั่วโลก โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวในช่วงไตรมาสที่ 4 ในปี 2556 ของอินโดนีเซียคือ ภาคการส่งออกที่ได้รับประโยชน์จากค่าเงินรูเปียห์ที่อ่อนค่าลง อย่างไรก็ตาม จากการที่ค่าเงินรูเปียห์อ่อนค่าลง ทำให้รัฐบาลอินโดนีเซียต้องออกมาตรการทางการเงินที่เข้มงวด (ธนาคารแห่งชาติอินโดนีเซียปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นร้อยละ 7.5 จากเดิมร้อยละ 5.75) เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาเงินเฟ้อ ส่งผลให้การบริโภคในภาคครัวเรือนและการลงทุนชะลอตัวลง

ด้านการส่งออก ในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2556 อินโดนีเซียมีแนวโน้มการส่งออกขยายตัวร้อยละ 7.4 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า ซึ่งถือเป็นตัวเลขที่สูงที่สุดในรอบ 2 ปี โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวของตัวเลขการส่งออกคือ ค่าเงินรูเปียห์ที่อ่อนค่า นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2557 อินโดนีเซียได้นำ Mining Law ซึ่งผ่านรัฐสภาแล้วในปี 2552 มาบังคับใช้ ทำให้รัฐบาลจะสามารถห้ามการส่งออกสินค้าแร่ธรรมชาติเกือบทั้งหมด ทำให้บริษัทเอกชนที่รัฐชวาก่อนหน้า ต้องเร่งส่งออกแร่ธรรมชาติก่อนที่รัฐบาลจะบังคับใช้

ในปี 2557 รัฐบาลอินโดนีเซียตั้งเป้าหมายว่าเศรษฐกิจจะเติบโตร้อยละ 6 แต่จากปัญหาความเสี่ยงด้านเงินเฟ้อ และมาตรการทางการเงินที่เข้มงวด (อัตราดอกเบี้ยที่สูง) จะเป็นปัจจัยที่ชะลอการขยายตัวเศรษฐกิจของ

² CIA Factbook (www.cia.gov)

³ EIU (The Economist Intelligence Unit)

อินโดนีเซีย ซึ่ง EIU คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจอินโดนีเซียในปี 2557 จะเติบโตเพียงร้อยละ 5.4 แต่จะเริ่มฟื้นตัวกลับมาอย่างเต็มที่ในปี 2558 ที่คาดการณ์ว่าจะขยายตัวร้อยละ 6.1

3.2 กรอบนโยบายการค้าและการพัฒนา

อินโดนีเซียมีการดำเนินการปฏิรูปประเทศไปสู่รัฐปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง นับตั้งแต่ปี 2542 โดยการถ่ายโอนอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณจากส่วนกลางไปยังหน่วยงานท้องถิ่น 440 แห่ง และเพื่อปรับปรุงเรื่องความโปร่งใสและการตรวจสอบจากสาธารณะ รัฐบาลอินโดนีเซียได้ดำเนินการทบทวนกฎระเบียบทางการค้าอย่างต่อเนื่อง และหากมีความจำเป็น จะแก้ไขนโยบายการค้าและการลงทุนที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน

สำหรับยุทธศาสตร์การเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อินโดนีเซียใช้ยุทธศาสตร์การเจรจาแบบ Triple Track กล่าวคือ ในกรอบพหุภาคีภายใต้ WTO กรอบภูมิภาคโดยมีอาเซียนและ RCEP เป็นศูนย์กลาง และกรอบทวิภาคีโดยมีการเจรจาเป็นครั้งแรกกับญี่ปุ่น และอยู่ระหว่างการศึกษความเป็นไปได้กับประเทศอื่น อินโดนีเซียเห็นว่า การดำเนินตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นเรื่องจำเป็น แม้ว่าทางเลือกที่ดีที่สุด คือ ระบบการค้า พหุภาคี ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว อินโดนีเซียได้จัดตั้งคณะเจรจาการค้าแห่งชาติ เพื่อรับผิดชอบยุทธศาสตร์การเจรจาในภาพรวม

เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ อินโดนีเซียได้ดำเนินมาตรการ เช่น การลดอุปสรรคการค้าและการลงทุน การลดขั้นตอนพิธีการที่ด่านพรมแดน โดยรัฐบาลอินโดนีเซียให้ความสำคัญลำดับแรกเรื่องการปฏิรูประบบศุลกากร มีเป้าหมายเพื่อลดเวลาและต้นทุนในการตรวจปล่อยสินค้าและจำกัดการลักลอบสินค้าผิดกฎหมาย ขณะเดียวกัน ในเวทีเอเปค อินโดนีเซียยังมีบทบาทสำคัญในกรอบงานด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุนในการดำเนินธุรกรรม โดยนำระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกทั้งด้านการนำเข้าและส่งออก ในขณะที่ ผู้ทำการค้ายังจำเป็นต้องจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า

ประธานาธิบดีโจโก วิโดโด ประกาศว่าจะใช้การส่งเสริมการค้าในการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนให้กับประชาชนมากกว่า 35 ล้านคน สร้างระบบการค้าที่เป็นธรรม และไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้ง ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเกษตรและกิจกรรมทางทะเล เพื่อยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมภายในประเทศและให้ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องความมั่นคงทางด้านอาหาร โดยตั้งเป้าหมายให้ประเทศอินโดนีเซียมีการผลิตสินค้าอาหารที่เพียงพอต่อการบริโภคภายในระยะเวลา 3-4 ปี ผ่านการสนับสนุนผู้ผลิตสินค้าเกษตรในเรื่องปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดินเพาะปลูก เมล็ดพันธุ์ และปุ๋ย และจะมีการสร้างเขื่อนจำนวน 25 เขื่อน เพื่อสร้างระบบชลประทานให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกของเกษตรกร นอกจากนี้ จะยังคงมาตรการห้ามส่งออกสินค้าบางชนิดที่ยังไม่ได้รับการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและสร้างการจ้างงาน ผ่านการเพิ่มศักยภาพการผลิตภายในประเทศ

3.3 มาตรการด้านภาษี

เครื่องมือหลักในการดำเนินนโยบายการค้าของอินโดนีเซียยังคงเป็นภาษีศุลกากร แม้ว่า รายได้จากการจัดเก็บภาษีศุลกากรในปี 2554 จะมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 11.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)⁴ โดยอินโดนีเซียมีอัตราภาษีทั่วไปเฉลี่ย (Average applied MFN tariff) ในปี 2554 เท่ากับ ร้อยละ 7.56 ลดลงจากร้อยละ 7.69 ในปี 2553 โดยสินค้าเกษตรมีอัตราภาษีเฉลี่ยสูงกว่าสินค้าอุตสาหกรรม อัตราภาษีสูงสุดส่วนใหญ่เป็นสินค้านานาชาติซึ่งได้รับการปกป้องมายาวนาน นอกจากนี้ โครงสร้างภาษีของอินโดนีเซียยังมีลักษณะเป็นขั้นบันได ซึ่งจะสูงขึ้นมากในสินค้าประเภทอาหารกึ่งสำเร็จรูป เครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมถึงกระดาษ และสิ่งพิมพ์⁵

อินโดนีเซียในฐานะ 1 ในสมาชิกอาเซียน มีพันธกรณีในการลดภาษีสินค้าทุกรายการ (ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวและอ่อนไหวสูง) ให้เป็นร้อยละ 0 รวมทั้งยกเลิกมาตรการกีดกันการค้าที่มีใช่ภาษี (Non-tariff Barriers: NTBs) ให้หมดไป ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553 โดยอินโดนีเซียมีรายการสินค้าอ่อนไหวสูง 2 รายการ (แต่ไม่มีรายการสินค้าอ่อนไหว) ได้แก่ ข้าว ซึ่งจะลดภาษีให้เหลือร้อยละ 25 ภายในปี 2558 และน้ำตาล ซึ่งจะลดภาษีจากร้อยละ 40 ให้เหลือร้อยละ 5-10 ภายในปี 2558

3.4 มาตรการที่มีใช่ภาษีศุลกากร

รัฐบาลอินโดนีเซียได้กำหนดมาตรการทางการค้าที่มีลักษณะเป็นการกีดกันทางการค้า หรือมาตรการกีดกันที่มีใช่ภาษี (Non Tariff Barriers: NTBs) หลายมาตรการ เช่น

๑) มาตรการควบคุมการนำเข้า (Import Control) เป็นการออกกฎระเบียบที่มีลักษณะเป็นการควบคุมหรือระบุให้เฉพาะบางหน่วยงานสามารถนำเข้าได้ โดยอ้างเหตุผลและหลักเกณฑ์แตกต่างกัน เช่น ข้าว อ้างเรื่องความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security) โดยกำหนดให้ BULOG เป็นผู้นำเข้าข้าวหักต่ำกว่า 25 % ส่วนข้าวชนิดพิเศษ (Special Rice) โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิของไทย ผู้นำเข้าเอกชนสามารถนำเข้าได้ แต่จะต้องได้รับการรับรองให้นำเข้า (Recommendation) จากกระทรวงเกษตรของอินโดนีเซียก่อน ซึ่งที่ผ่านมาในช่วงตั้งแต่ปี 2552 อินโดนีเซียกำหนดปริมาณการนำเข้าจากคำรับรองการนำเข้าด้วย ทำให้ข้าวหอมมะลิของไทยไม่สามารถส่งออกไปยังอินโดนีเซียได้ โดยอินโดนีเซียอ้างเหตุผลว่า สามารถผลิตข้าวหอมได้เช่นเดียวกับไทย

๒) มาตรการห้ามนำเข้า (Import Ban) ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา อินโดนีเซียประกาศห้ามนำเข้ากุ้ง เนื่องจากมีการระบาดของโรคไวรัส ซึ่งยังไม่มีแนวโน้มว่าจะสามารถแก้ปัญหาได้ และอาจมีผลต่อการปนเปื้อนของเชื้อโรคไปสู่กุ้งที่ผลิตได้ในประเทศ

๓) มาตรการใบอนุญาตนำเข้า (Special Import Licensing : NPIK) เป็นการออกกฎระเบียบในการขออนุญาตนำเข้าสินค้าหลายชนิดตั้งแต่ปี 2545 โดยผู้นำเข้าจะต้องขออนุญาตเป็นผู้นำเข้าสินค้าชนิดพิเศษ หรือที่เรียกว่า NPIK สินค้าที่เข้าข่ายมาตรการดังกล่าว ได้แก่ น้ำตาล ถั่วเหลือง อาหารและเครื่องดื่ม เสื้อผ้า อิเล็กทรอนิกส์/เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ ของเด็กเล่น และรองเท้า เป็นต้น

⁴ The World Bank (data.worldbank.org)

⁵ Ministry of Trade, Indonesia (www.kemendag.go.id)

๔) มาตรการขึ้นทะเบียน ออย. (ML Registration) อินโดนีเซียกำหนดให้ต้องขออนุญาตจากหน่วยงาน ออย. (BPOM) เพื่อให้ได้รับ ML No. หรือเลขทะเบียน ออย. ของอินโดนีเซียก่อนการจำหน่ายสินค้าหลายประเภท ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม เครื่องสำอาง ยารักษาโรค สมุนไพร เป็นต้น แม้ว่าในหลายประเทศมีการกำหนด มาตรการขึ้นทะเบียน ออย. ด้วยเหตุผลเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคเช่นกัน แต่สำหรับอินโดนีเซีย สินค้า นำเข้าจะต้องขอเลขทะเบียน ออย. โดยผู้นำเข้าเท่านั้น และจะใช้เวลานานอย่างน้อย 6 เดือน - 1 ปี ขึ้นอยู่กับ ประเภทและสูตรในการผลิตอาหารว่ามีความซับซ้อนมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นอุปสรรคกีดกันการนำเข้าสินค้าจาก ต่างประเทศ นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายในการยื่นขอ ML No. จะเริ่มตั้งแต่ราคา 300,000 – 3,000,000 รูเปีย

๕) มาตรการด้านสุขอนามัย (SPS) สินค้านำเข้าที่เข้าข่าย ได้แก่

- ผลไม้ เช่น ต้องเป็นผลไม้ที่เพาะปลูกในบริเวณที่ปลอดแมลงวันทอง ทำให้ผลไม้ที่นำเข้าจากไทยต้อง ระบุในใบรับรองว่า มาจากบริเวณที่ปลอดแมลงวันทอง และมีความปลอดภัยด้านอาหาร และจะต้องมาจาก ประเทศที่มีข้อตกลงการรับรองร่วมกัน (MRA) จึงจะสามารถนำเข้าได้ทุกจุดนำเข้าของอินโดนีเซีย นอกจากนี้ ยัง กำหนดให้ผลไม้บางประเภทต้องผ่านกระบวนการฆ่าเชื้อก่อนการนำเข้า เช่น ฝรั่ง และลูกพีช ซึ่งเป็นการเพิ่ม ต้นทุนในการนำเข้า

- หอมแดง ตามข้อกำหนดของ International Standard Phytosanitary Measure (ISPM) กำหนดให้หอมแดงที่นำเข้ามายังอินโดนีเซียต้องทำให้ไม่มีชีวิต (devitalized) โดยการตัดรากและจุกของหอมแดง เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยและสุขอนามัยของผู้บริโภค และป้องกันการนำโรคพืชหรือแมลงที่อาจปนเปื้อนมาติด กับหัวหอมแดงที่ผลิตในประเทศ รวมทั้ง ป้องกันการนำหัวหอมแดงไปเพาะปลูก ส่งผลให้ผู้ส่งออกไทยมีภาระ ต้นทุนค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และยังทำให้หัวหอมแดงเน่าเสียเร็วขึ้น

นอกจากนี้ ภายหลังจากการปรับคณะรัฐบาลใหม่ ภายใต้อำนาจของประธานาธิบดี Susilo Bambang Yudhoyono อินโดนีเซียมีแนวโน้มที่จะปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศเพิ่มขึ้น โดยการใช้ NTMs เช่น การห้าม ส่งออกหว่าย เพื่อเก็บไว้ใช้เป็นวัตถุดิบการผลิตในอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมปลายน้ำ และ เพิ่มการจ้างงานและสร้างมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ นอกจากนี้ ยังเพิ่มมาตรการ NTMs ด้านเทคนิคที่ใช้กับสินค้า ผักและผลไม้เพิ่มมากขึ้นด้วย

มาตรการที่มีลักษณะเป็นการกีดกันทางการค้า เพื่อปกป้องภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่ง รัฐบาลของอินโดนีเซียได้ประกาศเป็นกฎกระทรวงเกษตรและกฎกระทรวงการค้า มาหลายฉบับ เช่น กฎกระทรวง เกษตร หมายเลข 89/2011 เกี่ยวกับการแก้ไขกฎกระทรวงเกษตรหมายเลข 37/2006 เรื่องข้อกำหนดทางเทคนิค และมาตรการการกักกันพืช สำหรับผักและผลไม้สดที่นำเข้ามาถึงพื้นที่เขตแดนอินโดนีเซีย ตามรายการผลไม้ที่ กำหนด โดยได้ลดจำนวนท่าเรือที่ให้มีการนำเข้าผักและผลไม้ จากท่าเรือ 8 แห่ง เหลือเพียง 4 แห่ง ได้แก่ Soekamo-Hatta Airport (Jakarta), Belawan Port (Medan), Makassar Port (Makassar) และ Tanjung Perak (Surabaya)

ทั้งนี้ ในปี 2556 รัฐบาลอินโดนีเซียได้ออกกฎกระทรวงการค้า เลขที่ 47/2013 เพื่อแก้ไขกฎฉบับที่ 16/2013 และออกกฎกระทรวงเกษตร เลขที่ 86/2013 เพื่อแก้ไขฉบับที่ 47/2013 โดยภายใต้กฎใหม่ (ทั้งสอง ฉบับ บังคับใช้ตั้งแต่ 2 กันยายน 2556) จะมีการกำหนดระยะเวลาในการยื่นขอคำรับรองการนำเข้าและ ใบอนุญาตนำเข้าสินค้าพืชสวนสดและแปรรูป ดังนี้

- หากเป็นการนำเข้าในครั้งปีแรก (ม.ค. – มิ.ย.) ต้องยื่นขอคำรับรองการนำเข้าภายในวันที่ 1-15 พฤศจิกายน และยื่นขอใบอนุญาตนำเข้าในเดือนธันวาคมเท่านั้น
- หากเป็นการนำเข้าในครั้งปีหลัง (ก.ค. – ธ.ค.) ต้องยื่นขอคำรับรองการนำเข้าภายในวันที่ 1-15 พฤษภาคม และยื่นขอใบอนุญาตนำเข้าในเดือนมิถุนายนเท่านั้น

สำหรับพริก (HS 0709.60.10.00) และหอมแดง (HS 0703.10.29.00) ผู้นำเข้าสามารถยื่นคำขอได้ตลอดทั้งปี อย่างไรก็ตาม การนำเข้าสินค้าทั้งสองชนิดนี้ จะขึ้นอยู่กับราคากลาง (Reference Price) ที่รัฐบาลอินโดนีเซียกำหนด โดยถ้าหากราคาพริกและหอมแดงในประเทศต่ำกว่าราคากลางดังกล่าว รัฐบาลอินโดนีเซียจะชะลอการนำเข้าพริกและหอมแดง จนกว่าราคาในประเทศจะกลับมายังราคากลางที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับใบอนุญาตนำเข้าแล้ว ผู้นำเข้าจะต้องนำเข้าสินค้าดังกล่าวอย่างน้อย 80% ของปริมาณที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำเข้า

4. นโยบายต่างประเทศ⁶

อินโดนีเซียเริ่มมีบทบาทเพิ่มขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ โดยใช้นโยบายการต่างประเทศแบบยืดหยุ่นให้มีความหลากหลายและเพิ่มมิติในด้านต่างๆมากขึ้น โดยอินโดนีเซียมีฐานะเป็น 1 ในสมาชิกชั่วคราวในคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ (UN Security Council) ในช่วงปี 2549-2551 ได้รับเลือกตั้งให้เข้าเป็นสมาชิกคณะมนตรีด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UN Human Rights Council) และได้เข้าร่วมประชุมร่วมกับประเทศในกลุ่ม G20

นโยบายต่างประเทศของอินโดนีเซียยังคงให้ความสำคัญกับอาเซียนเป็นหลัก และถือว่าอินโดนีเซียประสบความสำเร็จในการเป็นประธานอาเซียนในปี 2554 สามารถแสดงให้เห็นว่า อาเซียนมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ขณะที่สหรัฐฯ เองได้ประกาศเจตนารมณ์ในการกระชับความสัมพันธ์กับประเทศในเอเชีย ส่วนความสัมพันธ์กับจีน คาดว่าอินโดนีเซียจะต้องพึ่งพาทลาดเงินในการส่งออกสินค้ามากขึ้น เนื่องจากตลาดในประเทศแถบยุโรปและสหรัฐฯ มีแนวโน้มที่จะชะลอตัวลงต่อไปในช่วงปี 2555-2559 อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียกับจีนอาจไม่ราบรื่นเท่าที่ควร เนื่องจากยังมีการประท้วงของผู้ประกอบการภายในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภายใต้ความตกลงอาเซียน-จีน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553

ประธานาธิบดีโจโก วิโดโด ตั้งเป้าหมายในการฟื้นฟูความเข้มแข็งและอำนาจทางทะเล (Maritime Power) ของประเทศ โดยกำหนดบทบาทของอินโดนีเซียให้เป็น “ศูนย์กลางทางทะเลของโลก (World Maritime Axis)” มีส่วนร่วมและบทบาทในเวทีระหว่างประเทศโดยอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ ความสงบสุข และความเป็นธรรมทางสังคม รวมทั้ง การใช้ประโยชน์จากการรวมกันเป็นประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งนี้ ประธานาธิบดีโจโก วิโดโด มองว่าการพัฒนา Maritime ของอินโดนีเซียจะเป็นการเชื่อมโยงระหว่างมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก สร้างเส้นทางการค้าทางทะเลของโลก ช่วยในการเข้าถึงทรัพยากรจำนวนมหาศาล รวมถึงแหล่งพลังงานที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของภูมิภาคในอนาคต นอกจากนี้ อินโดนีเซียยังเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกอาเซียน สนับสนุนและมีส่วนร่วมในแผนแม่บทความเชื่อมโยงภายในอาเซียน (Master

⁶ กระทรวงการต่างประเทศ

Plan on ASEAN Connectivity) โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องทางทะเล

5. นโยบายการลงทุน

5.1 การส่งเสริมการลงทุนของอินโดนีเซีย

รัฐบาลอินโดนีเซียมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน โดยเฉพาะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ที่ผ่านมามี อินโดนีเซียมีการใช้นโยบายการลงทุนเชิงรุก เช่น การล๊อบบี้บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ให้เข้ามาลงทุน นอกจากนี้ ในปัจจุบัน รัฐบาลอินโดนีเซียยังอยู่ระหว่างการปฏิรูปกฎหมาย/กฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนทั้งหมด (Investment package reform) โดยเฉพาะกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน โดยเริ่มจากการปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และกฎหมายแรงงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการลงทุน คือ คณะกรรมการประสานการลงทุน Investment Coordinating Board หรือเรียกกันว่า BKPM เป็นหน่วยงานอิสระทำหน้าที่เช่นเดียวกับ BOI ของไทย โดยมีสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน (Investment Incentives) เช่น การลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปที่นำเข้ามาผลิต การคืนอากร/การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการผลิตเพื่อส่งออก การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่อุตสาหกรรมใน Bonded Industry Zone และ Integrated Economic Development Zones

การลงทุนจากต่างประเทศในอินโดนีเซียสามารถดำเนินการได้ใน 2 รูปแบบ คือ

(1) กิจการร่วมทุน (Joint Venture) ระหว่างธุรกิจของนักลงทุนต่างชาติกับธุรกิจของอินโดนีเซีย โดยให้นักลงทุนอินโดนีเซียถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วทั้งหมด

(2) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Straight Investment) โดยกำหนดให้ขายหุ้นบางส่วนให้แก่ นักลงทุนอินโดนีเซียภายในเวลาไม่เกิน 15 ปีนับจากวันเริ่มกิจการ

ทั้งนี้ มูลค่าเงินลงทุนในแต่ละโครงการขึ้นอยู่กับผลการศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจของกิจกรรมทางธุรกิจนั้นๆ โดยใบอนุญาตการประกอบธุรกิจของต่างชาติจะมีอายุยาวนานถึง 30 ปีและสามารถต่ออายุได้โดยประธาน BKPM เป็นผู้อนุมัติ

มาตรการส่งเสริมการลงทุนในอินโดนีเซีย

เมื่อต้นปี 2555 BKPM ได้ออกมาตรการใหม่เพื่อกระตุ้นการลงทุนในอินโดนีเซีย โดยการให้สิทธิพิเศษด้านภาษีแก่นักลงทุนในธุรกิจ 129 สาขา เช่น การเพาะปลูกพืช การทำเหมืองแร่ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อิเล็กทรอนิกส์ ยา และอาหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมชั้นปลายน้ำที่ยังมีการลงทุนไม่มากนัก ให้มีการใช้ทรัพยากรในประเทศเป็นวัตถุดิบในการผลิต และลดการนำเข้าสินค้าบริโภคขั้นสุดท้าย

สิทธิพิเศษด้านภาษี (Tax allowance) ครอบคลุม

- การลดภาษีเงินได้นิติบุคคลเหลือร้อยละ 5 ต่อปี เป็นเวลา 6 ปี
- การอนุญาตให้นำค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ถาวรมาคำนวณในการคิดภาษีในอัตราเร่งรัด

- การลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเหลือร้อยละ 10 หรือต่ำกว่าสำหรับเงินปันผลที่จ่ายให้กับผู้มีเงินได้ในต่างประเทศ
- การอนุญาตให้นำยอดขาดทุนมาใช้สิทธิลดภาษี (Loss carry forward) ในช่วงเวลา 5-10 ปี โดยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังนี้
  - เพิ่มขึ้น 1 ปี หากเป็นการลงทุนใน bonded industry zone
  - เพิ่มขึ้น 1 ปี หากเป็นการลงทุนที่มีการจ้างแรงงานอินโดนีเซียอย่างน้อย 500 คนในระยะเวลา 5 ปี ติดต่อกัน
  - เพิ่มขึ้น 1 ปี หากเป็นการลงทุนที่ใช้เงินทุนอย่างน้อย 1 หมื่นล้านรูเปีย เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ระบบการให้บริการด้านการลงทุนแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

ตาม Presidential Decree 27/2009 BKPM ได้เริ่มดำเนินการระบบการให้บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-Stop-Shop system: PTSP) ในช่วงต้นปี 2552 มีวัตถุประสงค์เพื่อลดขั้นตอนการขออนุมัติ/ขอใบอนุญาตการทำธุรกิจของนักลงทุน โดยให้หน่วยงาน 16 แห่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการออกใบอนุญาตทำธุรกิจในสาขาต่างๆ มอบอำนาจให้ BKPM เป็นผู้ออกใบอนุญาตดังกล่าวแทน ในปัจจุบัน BKPM ได้เริ่มดำเนินการให้บริการดังกล่าวทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

National Single Window for Investment (NSWi)

เพื่อสนับสนุนการให้บริการของ One Stop Service Providers (PTSP) ให้สะดวกแก่นักลงทุนมากยิ่งขึ้น อินโดนีเซียได้จัดตั้ง National Single Window for Investment (NSWi) เมื่อเดือนมกราคม 2553 โดยนักลงทุนสามารถยื่นแบบฟอร์มการขออนุมัติการลงทุนผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเริ่มใช้ครั้งแรกใน Free Trade Zone และ Free Port of Batam

การลงทุนจากต่างประเทศในอินโดนีเซีย

ในช่วงเดือนมกราคมถึงธันวาคม ปี 2556 อินโดนีเซียมีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมูลค่ารวม 28,617.55 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จำนวน 9,612 โครงการ ดังนี้

ภูมิภาค	จำนวนโครงการลงทุน	มูลค่าการลงทุน (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
ทวีปเอเชีย	4,992	13,798.2
- อาเซียน	2,235	5,495.9
- ประเทศเอเชียอื่นๆ	2,757	8,302.3
ทวีปยุโรป	1,003	2,566.6
- สหภาพยุโรป	902	2,414.1
- ประเทศยุโรปอื่นๆ	101	152.5
ทวีปอเมริกา	632	3,748.8
ทวีปออสเตรเลีย	310	233.5
ทวีปแอฟริกา	86	801.7

ภูมิภาค	จำนวนโครงการลงทุน	มูลค่าการลงทุน (ล้านบาท/เหรียญสหรัฐฯ)
รวม	9,612	28,617.55

ที่มา: www.bkpm.go.id

การลงทุนจากต่างประเทศในช่วงเดือนมกราคมถึงธันวาคม ปี 2556 แบ่งตามภาคอุตสาหกรรม

ภาคการลงทุน	จำนวนโครงการ	มูลค่าการลงทุน (ล้านบาท/เหรียญสหรัฐฯ)
ภาคอุตสาหกรรมพื้นฐาน	1,467	6,471.84
- การเพาะปลูก	520	1,605.34
- ปศุสัตว์	19	11.30
- ป่าไม้	39	28.83
- ประมง	69	10.01
- เหมืองแร่	820	4,816.36
ภาคอุตสาหกรรมขั้นกลาง	3,322	15,858.78
- การผลิตอาหาร	797	2,117.74
- เคมีภัณฑ์และยา	430	3,142.31
- เครื่องจักรกล	679	3,327.09
- ยานยนต์	342	3,732.24
- อื่นๆ	1,074	3,539.40
ภาคอุตสาหกรรมปลายน้ำ	4,823	6,286.91
- สาธารณูปโภค	156	2,221.75
- ก่อสร้าง	146	526.81
- การค้า	2,233	606.50
- โรงแรม/ร้านอาหาร	448	462.52
- ขนส่งและโลจิสติกส์	198	1,449.87
- อสังหาริมทรัพย์	285	677.72
- อื่นๆ	1,357	341.74
รวม	9,612	28,617.55

ที่มา: www.bkpm.go.id

การลงทุนจากต่างประเทศในช่วงเดือนมกราคมถึงธันวาคม ปี 2556 แบ่งตามภูมิภาคของอินโดนีเซีย

ภูมิภาคของอินโดนีเซีย	จำนวนโครงการ	มูลค่าการลงทุน (ล้านบาท/เหรียญสหรัฐฯ)
สุมาตรา	1,181	3,395.35
ชวา	6,059	17,326.38
บาหลี และ Nusa Tenggara	932	888.87
กาลิมันตัน	849	2,773.40
Sulawesi	343	1,498.16
Maluku	94	321.23
Papua	154	2,414.16
รวม	9,612	28,617.55

ที่มา: www.bkpm.go.id

5.2 การลงทุนของไทยในอินโดนีเซีย

ไทยมีความสัมพันธ์ด้านการลงทุนกับอินโดนีเซียมานานกว่า 30 ปี ในช่วงเดือนมกราคมถึงกันยายน ปี 2556 ไทยเป็นนักลงทุนอันดับ 18 ของการลงทุนรวม และลำดับ 3 ของการลงทุนจากอาเซียน (รองจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย) ในอินโดนีเซีย โดยในช่วงปี 2519-2553 การลงทุนของไทยในอินโดนีเซียมีมูลค่ารวมกว่า 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมการผลิตการเกษตร รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ กระดาษ เหมืองแร่ ผลิตภัณฑ์ยาง และพลาสติก นักลงทุนไทยที่เข้าไปทำธุรกิจในอินโดนีเซียที่สำคัญ เช่น

(1) การลงทุนด้านการผลิต

- กลุ่มบริษัทสยามซีเมนต์ (Siam Cement Group: SCG) เป็นการร่วมทุนกับเอกชนท้องถิ่นเพื่อผลิตวัสดุก่อสร้าง เช่น กระเบื้องเซรามิก ยิปซั่ม คอนกรีต ปูนซีเมนต์ และปิโตรเคมี
- บริษัทศรีตรังแอโกรอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) เพื่อผลิตยางอัดแท่ง มีโรงงานแปรรูปที่เมือง Palembang บนเกาะสุมาตราและเมือง Pontianak บนเกาะกาลิมันตัน
- บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ เพื่อทำฟาร์มเลี้ยงไก่ ผลิตภัณฑ์/ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไก่ทุกชนิด ผลิตอาหารสัตว์ และฟาร์มกุ้ง โดยจดทะเบียนเป็นบริษัทท้องถิ่นชื่อ Charoen Pokphand Group Indonesia
- บริษัท PT. Indonesia Thai Summit Auto Company เพื่อผลิตชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์

(2) การลงทุนด้านเหมืองแร่

- บริษัท บ้านปู เป็นธุรกิจเหมืองถ่านหินบนเกาะกาลิมันตัน จัดตั้งในอินโดนีเซียตั้งแต่ปี 2530 ภายใต้ชื่อ บริษัท PT Indo Tambangraya Megah TBK (ITM) และได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซียตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2550

(3) การลงทุนด้านพลังงาน

- บริษัท PTT Green Energy เพื่อปลูกปาล์มและผลิตน้ำมันปาล์ม

(4) ธุรกิจ Trading

- บริษัทโอเอสเอส จำกัด เพื่อจำหน่ายเครื่องตีมให้พลังงาน M-150

(5) ธุรกิจ Franchise

- บริษัท Thai Martin Group เป็น Franchise ร้านกาแฟ Coffee World และร้านไอศกรีม Cream and Fudge

ข้อได้เปรียบในการลงทุน/ทำธุรกิจในอินโดนีเซีย

- รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ และอยู่ระหว่างการปฏิรูปกฎระเบียบด้านการลงทุน เพื่ออำนวยความสะดวกและให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่นักลงทุนต่างชาติ

- เป็นประเทศที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ สามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ ทั้งด้านประมง เหมืองแร่ ถ่านหิน น้ำมัน และการเกษตร
- มีจำนวนแรงงานมากและมีค่าจ้างแรงงานต่ำ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค
- เป็นตลาดใหญ่ที่มีอำนาจซื้อระดับปานกลาง-สูง (ประมาณร้อยละ 10 – 15 ของประชากรทั้งหมด) ด้วยขนาดประชากรที่มีจำนวนกว่า 248 ล้านคน

ปัญหาอุปสรรคในการเข้ามาลงทุน/ทำธุรกิจในอินโดนีเซีย

- กฎหมาย/กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน เช่น Share Ownership ต้องมีการกระจายหุ้นให้ชาวอินโดนีเซีย และระบบประกันข้อพิพาทของอินโดนีเซีย เป็นต้น
- ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการลงทุน คือ ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานไม่เพียงพอ
- กฎหมายคุ้มครองแรงงานที่ยังมีความเข้มงวดและรักษาผลประโยชน์ให้แก่ผู้ใช้แรงงาน เช่น การจ่ายเงินทดแทนกรณีถูกจ้างออกจากงานในอัตราที่สูง เป็นต้น
- การดำเนินกระบวนการตามระบบราชการมีความซับซ้อน ยุ่งยาก และยังมีปัญหาด้านคอร์รัปชัน ซึ่งจะทำให้ต้นทุนในการทำธุรกิจเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการลงทุน/ทำธุรกิจในอินโดนีเซีย

- ศึกษาข้อมูลเชิงลึกของอุตสาหกรรมที่สนใจเข้าไปลงทุน เพื่อให้ทราบถึงข้อได้เปรียบ/เสียเปรียบ และสิ่งที่อาจเป็นปัญหาในการทำธุรกิจการค้าการลงทุนในอินโดนีเซีย เช่น นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการค้าการลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งกฎหมาย/กฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สภาพทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากรหรือวัตถุดิบที่สำคัญ และภาวะความต้องการของตลาด เป็นต้น
- สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานราชการของอินโดนีเซีย เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อประสานงาน และลดต้นทุนการทำธุรกิจ
- สร้างพันธมิตรทางธุรกิจกับธุรกิจของชาวอินโดนีเซีย เพื่อสร้างเครือข่ายการทำธุรกิจ ทำให้เข้าถึงตลาดผู้ซื้อและผู้ขายในประเทศได้ง่ายขึ้น

6. นโยบายการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี

ด้วยบริบทในสังคมเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในส่วนของนโยบายการค้าระหว่างประเทศ ท่ามกลางกระแสการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ และบทบาทของประชาคมมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ในเวทีการค้าระหว่างประเทศ อินโดนีเซียจึงจำเป็นต้องดำเนินยุทธศาสตร์แบบ Triple Track กล่าวคือ ในกรอบพหุภาคีภายใต้ WTO กรอบภูมิภาคโดยมีอาเซียนและ RCEP เป็นศูนย์กลาง และกรอบทวิภาคีโดยมีการเจรจาเป็นครั้งแรกกับญี่ปุ่น และอยู่ระหว่างการศึกษความเป็นไปได้กับ

ประเทศอื่น อินโดนีเซียเห็นว่า การดำเนินตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นเรื่องจำเป็น แม้ว่าทางเลือกที่ดีที่สุด คือ ระบบการค้าพหุภาคี

การทำข้อตกลงการค้าเสรีระดับภูมิภาค

อินโดนีเซียเชื่อมั่นว่า ความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี ค.ศ. 2015 จะช่วยสนับสนุนเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหาการลงทุนในประเทศที่ยังไม่ฟื้นคืนอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ ผลจากการเจรจาการค้าเสรี ทั้งระดับภูมิภาคและระดับทวิภาคี ซึ่งทำให้มีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตทั้งสินค้า บริการ และแรงงานวิชาชีพได้อย่างคล่องตัว จะช่วยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศให้เข้ามาในภูมิภาคมากขึ้น

การทำข้อตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคี

1) การทำเขตการค้าเสรี (FTA) อินโดนีเซีย – ญี่ปุ่น (มีผลใช้บังคับเมื่อ 1 ก.ค. 51)

อินโดนีเซียและญี่ปุ่นได้ลงนามความตกลงการค้าเสรีที่มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการคือ ข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างญี่ปุ่นกับอินโดนีเซีย (Japan-Indonesia Economic Partnership Agreement: JIEAP) เมื่อ 20 สิงหาคม 2550 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย และมีผลบังคับใช้เมื่อ 1 กรกฎาคม 2551 ถือเป็นข้อตกลงการค้าเสรีระดับทวิภาคีฉบับแรกของอินโดนีเซีย ใช้เวลา 2 ปีในการเจรจา หลังจากเริ่มเจรจาเมื่อเดือนกรกฎาคม 2548 และถือเป็น FTA ลำดับที่ 6 ของญี่ปุ่นที่ทำกับประเทศในกลุ่มอาเซียน รองจากสิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย บรูไนฯ และฟิลิปปินส์ ภายใต้กรอบ ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP)

ทั้งนี้ AJCEP กำหนดเป้าหมายในการเจรจาที่ค่อนข้างกว้างขวาง โดยในส่วนของการค้าอันมุ่งหวังว่าจะสามารถเปิดเสรีในการค้า การบริการและการลงทุนได้ภายในปี 2555 รวมถึงการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการลงทุนผ่านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อาทิ การมีพิธีการทางศุลกากรที่ไม่ซับซ้อนและมีมาตรฐานเดียวกัน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเพิ่มความเข้มงวดในการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา และการทำ Mutual Recognition Agreement (MRA)

ปัจจุบัน ญี่ปุ่นเป็นตลาดส่งออกอันดับ 1 ของอินโดนีเซีย (ในเดือนมกราคมถึงสิงหาคม ปี 2557 อินโดนีเซียส่งออกไปญี่ปุ่น 15,455.75 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 13.16 ของการส่งออกรวม) สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ และญี่ปุ่นเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 3 รองจากจีน และสิงคโปร์ (ในเดือนมกราคมถึงสิงหาคม ปี 2557 อินโดนีเซียนำเข้าจากญี่ปุ่น 11,559.97 ล้านดอลลาร์ คิดเป็นร้อยละ 9.73 ของการนำเข้ารวม) สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักร ยานยนต์ เหล็ก และเหล็กกล้า ในขณะที่อินโดนีเซียเป็นตลาดส่งออกอันดับ 9 ของญี่ปุ่น และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 9 ของญี่ปุ่น

ตามความตกลง JIEAP ญี่ปุ่นมีข้อผูกพันต้องลดภาษีผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ สัตว์น้ำ (ปลาทูน่า, กุ้ง และปลาแมคเคอเรล) และผลไม้เมืองร้อน (เช่น สับปะรด กล้วย) เป็น 0% ทันทีเป็นส่วนใหญ่ และลดทั้งหมดภายใน 3 ปี พร้อมทั้งอนุญาตให้พยาบาล ผู้ดูแลผู้ป่วย (care worker) และผู้ทำงานในโรงแรม เข้าไปประกอบอาชีพในญี่ปุ่นได้ เช่นเดียวกับกรณี FTA ญี่ปุ่น-ฟิลิปปินส์ ส่วนอินโดนีเซียมีข้อผูกพันต้องลดภาษีสินค้าเหล็กที่ใช้ในการผลิตรถยนต์เป็น 0% ทันที และเนื่องจากญี่ปุ่นนำเข้าก๊าซธรรมชาติจำนวนมากจากอินโดนีเซีย ญี่ปุ่นจึงต้องการให้มี

บทบัญญัติเพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงานในประเทศ โดยทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันเรื่องการส่งเสริมการลงทุนและการอำนวยความสะดวกทางการค้าในสินค้าพลังงานและแร่ธาตุ รวมทั้งการไม่ห้ามหรือจำกัดการนำเข้า/ส่งออกสินค้าดังกล่าว และในกรณีที่มีการออกหรือเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง คู่ภาคีจะต้องแจ้งให้คู่ภาคีอีกฝ่ายทราบล่วงหน้าและเปิดโอกาสให้มีการหารือกัน นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการภายใต้ JIEAP เพื่อทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูล ทบทวน ติดตาม และหารือประเด็นต่างๆร่วมกัน

2) การทำเขตการค้าเสรี (FTA) อินโดนีเซีย – สหรัฐอเมริกา (อยู่ระหว่างการศึกษา)

ในปี 2545 อินโดนีเซียและสหรัฐฯ ได้จัดทำกรอบความตกลงทางการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Framework Agreement: TIFA) เพื่อใช้เป็นกรอบในการเจรจา FTA ระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม การเจรจา FTA อินโดนีเซีย-สหรัฐฯ ได้หยุดชะงักไปนานถึง 4 ปี และเมื่อเดือนมีนาคม 2549 รัฐบาลอินโดนีเซียได้ประกาศเดินหน้าการเจรจา FTA กับสหรัฐฯ อีกครั้ง จากแรงผลักดันของภาคเอกชน (แตกต่างจาก FTA ญี่ปุ่น-อินโดนีเซีย ซึ่งมาจากแรงผลักดันของภาครัฐ) โดยทั้งสองฝ่ายตกลงเริ่มศึกษาถึงประโยชน์และผลกระทบจากการทำ FTA ร่วมกันก่อน

ในปี 2556 สหรัฐฯ เป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับ 5 ของอินโดนีเซีย รองจากจีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และมาเลเซีย มีมูลค่าการค้าประมาณปีละ 26,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยอินโดนีเซียเป็นฝ่ายได้ดุลการค้ากับสหรัฐฯ ค่อนข้างมาก สินค้าสำคัญที่อินโดนีเซียส่งออกไปสหรัฐฯ ได้แก่ ยางพารา สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องจักรไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง ปลาและอาหารทะเล รองเท้า และเฟอร์นิเจอร์

แม้ว่า ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก หรือ Trans-Pacific Partnership (TPP) ซึ่งมีสหรัฐฯ สนับสนุนและพยายามผลักดันให้การเจรจาได้รับความสนใจมากขึ้น จนถึงปัจจุบัน TPP ประกอบด้วย สมาชิกรวม 12 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บรูไน ชิลี นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย เปรู เวียดนาม มาเลเซีย เม็กซิโก แคนาดา และญี่ปุ่น โดยมี 4 ใน 9 ประเทศเป็นสมาชิกอาเซียน แต่อินโดนีเซียมีท่าทีว่ายังไม่ตัดสินใจที่จะเข้าร่วมในการเจรจา TPP ในทันที เนื่องจากอินโดนีเซียจะรอดูผลการเจรจาในรอบ RCEP และ CEPA กับเกาหลีใต้ เสียก่อน

3) การทำข้อตกลงทางการค้า (PTA) อินโดนีเซีย-ปากีสถาน (มีผลบังคับใช้เมื่อ 1 กันยายน 2556)

อินโดนีเซียและปากีสถาน ได้ลงนามข้อตกลงทางการค้าระหว่างกัน (Indonesia-Pakistan Preferential Trade Agreement) เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2555 หลังจากที่ทั้งสองประเทศประสบความสำเร็จในการเจรจารอบที่ 8 เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2554 ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างอินโดนีเซียกับปากีสถาน เมื่อปี 2549 โดยทั้งสองประเทศตั้งเป้าหมายที่จะขยายมูลค่าการค้าระหว่างกันเพิ่มเป็น 2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี (ในปี 2013 2012 และ 2011 มูลค่าการค้ารวมเท่ากับ 1.68 1.65 และ 1.14 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ตามลำดับ)

ภายใต้ข้อตกลงฉบับนี้ อินโดนีเซียตกลงจะให้อัตราภาษีพิเศษแก่สินค้าจากปากีสถานจำนวน 216 รายการ เช่น ผลไม้สด เส้นด้ายฝ้าย ผ้าฝ้าย เสื้อผ้าสำเร็จรูป อุปกรณ์กีฬา และสินค้าเครื่องหนัง เป็นต้น ส่วนปากีสถานจะให้อัตราภาษีพิเศษแก่สินค้าจากอินโดนีเซีย จำนวน 287 รายการ และตกลงที่จะให้สิทธิพิเศษ (คิด

อัตราภาษีลดจ้อยละ 15 จากอัตราภาษี MFN) กับสินค้าน้ำมันปาล์มของอินโดนีเซีย แบบเดียวกันกับสินค้าน้ำมันปาล์มของมาเลเซีย ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีระหว่างปากีสถานกับมาเลเซีย

4) การทำเขตการค้าเสรี (FTA) ของอินโดนีเซียกับประเทศอื่นๆ

ปัจจุบัน อินโดนีเซียยังอยู่ระหว่างการเจรจา FTA กับประเทศคู่ค้าสำคัญ 4 ประเทศ และ 1 กลุ่มเศรษฐกิจ ได้แก่ ออสเตรเลีย อินเดีย สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (European Free Trade Association: EFTA) อิหร่าน และเกาหลีใต้ นอกจากนี้ อินโดนีเซียอยู่ระหว่างการศึกษาการจัดทำ FTA กับสหภาพยุโรป

7. ความสัมพันธ์ทางการค้าไทย - อินโดนีเซีย

ภาครัฐบาล

1. สนธิสัญญาทางไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (3 มีนาคม 2497)
2. ความตกลงว่าด้วยการบริการทางอากาศ (8 มีนาคม 2510)
3. ความตกลงว่าด้วยการแบ่งเขตไหล่ทวีปในตอนเหนือของช่องแคบมะละกาและในทะเลอันดามัน (17 ธันวาคม 2514)
4. สนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (9 มิถุนายน 2519)
5. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการศาล (8 มีนาคม 2521)
6. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านป่าไม้ (27 พฤษภาคม 2527)
7. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านถ่านหิน (12 มกราคม 2533)
8. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ การวิจัย และเทคโนโลยี (2533)
9. ความตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการไทย-อินโดนีเซีย และมีการจัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือ (Joint Committee: JC) (18 มกราคม 2535)
10. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตร (22 กุมภาพันธ์ 2527 ปรับปรุงแก้ไขปี 2539)
11. ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (17 กุมภาพันธ์ 2541)
12. พิธีสารว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้าและการท่องเที่ยว (15 พฤษภาคม 2544)
13. ความตกลงการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเก็บจากเงินได้ (15 มิถุนายน 2544)
14. ความตกลงวัฒนธรรมไทย-อินโดนีเซีย (17 มกราคม 2545)
15. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านประมงไทย-อินโดนีเซีย (17 มกราคม 2545)
16. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว (23 พฤษภาคม 2546)
17. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตร (16 ธันวาคม 2548)
18. ความตกลงทางการค้า (Bilateral Trade Agreement) ไทย-อินโดนีเซีย (16 พฤศจิกายน 2554)

ภาคเอกชน

1. ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหอการค้าและอุตสาหกรรมอินโดนีเซีย - คณะกรรมการร่วมสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย (กกร.) (Agreement of Cooperation between The Indonesia Chamber of Commerce and Industry and the Joint Standing Committee on Commerce, Industry and Banking) (17 กุมภาพันธ์ 2531)
2. ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหอการค้าไทย-หอการค้าและอุตสาหกรรมอินโดนีเซีย (Agreement of Cooperation between The Indonesia Chamber of Commerce and Industry and The Thai Chamber of Commerce) (23 เมษายน 2545)
3. บันทึกความเข้าใจเพื่อการจัดตั้งสภาธุรกิจไทย - อินโดนีเซีย (Thai-Indonesian Business Council) (27 พฤษภาคม 2546) และมีการประชุมร่วมระหว่างสภาธุรกิจไทย- อินโดนีเซีย และอินโดนีเซีย-ไทยมาแล้ว 2 ครั้ง ครั้งแรก ที่อินโดนีเซีย เมื่อ 26 เมษายน 2547 ณ กรุงจาการ์ตา โดยทั้งสองฝ่ายมีข้อตกลงร่วมในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน และครั้งที่ 2 เมื่อ 31 ตุลาคม -1 พฤศจิกายน 2550 ณ กรุงเทพฯ

การค้าระหว่างไทย - อินโดนีเซีย

การค้ารวม ในปี 2556 อินโดนีเซียเป็นคู่ค้าอันดับที่ 3 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซียและสิงคโปร์ ตามลำดับ และเป็นคู่ค้าอันดับที่ 7 ในโลก การค้าของไทยกับอินโดนีเซีย ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 15,442.06 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในช่วง 10 เดือนแรก (ม.ค.-ต.ค.) ของปี 2557 การค้ารวมไทย-อินโดนีเซีย มีมูลค่า 14,263.48 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 13.93 โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้ามูลค่า 2,022.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

การส่งออก ในปี 2556 อินโดนีเซียเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 3 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซียและสิงคโปร์ ตามลำดับ และเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 7 ของไทยกับโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การส่งออกของไทยไปอินโดนีเซียมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 8,834.81 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในช่วง 10 เดือนแรก (ม.ค.-ต.ค.) ของปี 2557 ไทยมีการส่งออกไปยังอินโดนีเซียมูลค่า 8,142.90 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 14.96

สินค้าส่งออกของไทยที่สำคัญ 10 อันดับแรก ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เม็ดพลาสติก เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ น้ำตาลทราย เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์พลาสติก และผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

การนำเข้า ในปี 2556 อินโดนีเซียเป็นตลาดนำเข้าอันดับที่ 3 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซียและสิงคโปร์ ตามลำดับ และเป็นตลาดนำเข้าอันดับที่ 10 ของไทยกับโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การนำเข้าของไทยจากอินโดนีเซียมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 6,611.24 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในช่วง 10 เดือนแรก (ม.ค.-ต.ค.) ของปี 2557 ไทยมีการนำเข้าจากอินโดนีเซียมูลค่า 6,120.58 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 12.52

สินค้านำเข้าของไทยที่สำคัญ 10 อันดับแรก ได้แก่ ถ่านหิน น้ำมันดิบ สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ รถยนต์นั่ง เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช และสัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป

8. ประเด็นปัญหาการค้าระหว่างไทยกับอินโดนีเซีย

- 1) รัฐบาลอินโดนีเซียกำหนดมาตรการทางการค้าซึ่งเป็นการกีดกันทางการค้าหลายมาตรการ ได้แก่ มาตรการห้ามนำเข้า มาตรการใบอนุญาตนำเข้า มาตรการขึ้นทะเบียน ออย. และมาตรการสุขอนามัย รวมทั้งมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด และมาตรการปกป้อง
- 2) ระบบราชการของอินโดนีเซียมีความซับซ้อน ยุ่งยาก มีหลายขั้นตอน โดยเฉพาะในเรื่องการนำเข้าสินค้า การจำหน่ายสินค้านำเข้า พิธีการด้านศุลกากร ซึ่งเป็นต้นทุนทางการค้าที่สูงมาก
- 3) กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนของอินโดนีเซีย ไม่มีความชัดเจน ซับซ้อน ยากต่อการตีความ และไม่สอดคล้องกันในทางปฏิบัติ ขาดความโปร่งใส ไม่มีกฎหมายที่ชัดเจน และเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน
- 4) อินโดนีเซียกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาการลักลอบนำเข้า โดยให้ผู้นำเข้าสินค้าข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง น้ำตาล สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอและผลิตภัณฑ์ ของเล่น และรองเท้า ต้องมีบัตรรหัสประจำตัวพิเศษเฉพาะ (Special Importer Identification Code Number: NPIK) สำหรับการนำเข้าสินค้านี้ ซึ่งจะต้องมีใบอนุญาตเป็นผู้นำเข้า (API) จากกระทรวงการค้าก่อนด้วย โดย NPIK มีอายุ 5 ปี นับจากวันออกบัตร และต้องรายงานจำนวนการนำเข้าทุกวันที่ 15 ของเดือน
- 5) รัฐบาลอินโดนีเซีย โดยกระทรวงเกษตรได้ออกกฎกระทรวง “Regulation of Minister of Agriculture Number 89/Permentan/OT.140/12/2011 ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2554 ว่าด้วยเรื่อง Technical Requirements and Measures of Plant Quarantine for Importation of Fresh Fruits and / or Fruity Vegetables into the Territory of the Republic of Indonesia และ Number 90/Permentan/OT.140/12/2011 ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2554 ว่าด้วยเรื่อง Plant Quarantine for Importation of Live Plant Product in Form of Fresh Layered Tuber Vegetables into the Territory of the Republic of Indonesia” ในการควบคุมการนำเข้าสินค้าประเภท Horticultural Products โดยส่งผลให้มีการควบคุมการนำเข้าใน 3 ส่วน คือ 1) ชนิดของสินค้า 2) จุดนำเข้าถูกจำกัด เหลือเพียง 4 แห่ง (จากเดิม 8 แห่ง) และ 3) วิธีการขนส่ง
- 6) รัฐบาลอินโดนีเซียกำหนดมาตรการควบคุมทางเทคนิค (TBT) โดยเฉพาะการตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าพืชสวนสด แห่ง และแปรรูป ก่อนการส่งออก ณ ท่าเรือต้นทาง (Pre-shipment Inspection) รวมทั้งควบคุมการจัดจำหน่ายสินค้านี้ โดยออกกฎกระทรวงการค้าเลขที่ 30/M/DAG/PER/5/2012 ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2555 ว่าด้วย Provisions on Import of Horticulture Product โดยให้ผู้นำเข้ายื่นขอจดทะเบียนเฉพาะสินค้าพืชสวน 2 ประเภท คือ ผู้นำเข้าพืชสวนเพื่อการผลิต

(Producing Importer-PI) และผู้นำเข้าพืชสวนเพื่อธุรกิจการค้า (Registered Importer-RI) ซึ่งจะต้องมีใบอนุญาตเป็นผู้นำเข้าจดทะเบียน ทั้งนี้ผู้นำเข้าต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้นำเข้าประเภทผู้ผลิต (API-P) และผู้นำเข้าประเภททั่วไป (API-U) จากกระทรวงการค้าก่อน นอกจากนี้ การนำเข้าในแต่ละครั้งจะต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้า (Import Approval) ซึ่งจะต้องได้รับคำรับรองในการนำเข้า (RIPH) จากกระทรวงเกษตรก่อน

นอกจากนี้ กระทรวงการค้าของอินโดนีเซียยังกำหนดให้ผู้นำเข้าต้องเป็นเจ้าของของท้องถิ่น และพาหนะขนส่งที่มีระบบการทำความเย็น รวมทั้งจะต้องกระจายสินค้าให้ผู้จัดจำหน่ายตั้งแต่ 3 รายขึ้นไป เพื่อมิให้เกิดการผูกขาด ทั้งนี้ จะไม่อนุญาตให้นำเข้ามาจำหน่ายให้ผู้ค้าปลีกหรือผู้บริโภคโดยตรง

7) รัฐบาลอินโดนีเซียได้มีการทบทวนกฎระเบียบการนำเข้าสินค้าพืชสวน เนื่องจากผลกระทบและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากมาตรการควบคุมปริมาณการนำเข้าพืชสวน โดยได้ออกกฎกระทรวงใหม่ 2 ฉบับ คือ กฎกระทรวงการค้าที่ 16/M-DAG/PER/4/2013 และกฎกระทรวงเกษตรที่ 47/Permantan/OT.140/4/2013 มีสาระสำคัญที่เปลี่ยนแปลงจากระเบียบเดิม คือ ลดจำนวนสินค้าพืชสวนสดและแปรรูปจากเดิม 57 รายการเหลือ 39 รายการ ได้แก่ ผักและผลไม้สด 15 ชนิด แบ่งเป็น 1) ผัก 5 ชนิด ได้แก่ มันฝรั่ง หอมแดง หอมหัวใหญ่ แครอท พริก 2) ผลไม้ 10 ชนิด ได้แก่ กล้วย มะม่วง สับปะรด ส้ม องุ่น เมล่อน มะละกอ แอปเปิ้ล ทุเรียน ลำไย และ สินค้าพืชสวนแปรรูป 24 รายการ เช่น น้ำผลไม้ ผลไม้กระป๋อง และซอสพริก และการยื่นขอจดทะเบียนผู้นำเข้า (Register Importer หรือ Producer Importer) ใบอนุญาตการนำเข้า (Import Approval) และหนังสือรับรองการนำเข้า (Recommendations of Import for Horticultural Products: RIPH) ต้องกระทำผ่านทางอินเทอร์เน็ตเท่านั้น (ยกเว้นในกรณีที่ระบบอินเทอร์เน็ตของราชการอินโดนีเซียใช้งานไม่ได้)

8) รัฐบาลอินโดนีเซียได้ออกกฎกระทรวงการค้า เลขที่ 47/2013 เพื่อแก้ไขกฎฉบับที่ 16/2013 และออกกฎกระทรวงเกษตร เลขที่ 86/2013 เพื่อแก้ไขฉบับที่ 47/2013 โดยภายใต้กฎใหม่ (ทั้งสองฉบับ บังคับใช้ตั้งแต่ 2 กันยายน 2556) จะมีการกำหนดระยะเวลาในการยื่นขอคำรับรองการนำเข้าและใบอนุญาตนำเข้าสินค้าพืชสวนสดและแปรรูป ดังนี้

- หากเป็นการนำเข้าในครึ่งปีแรก (ม.ค. – มิ.ย.) ต้องยื่นขอคำรับรองการนำเข้าภายในวันที่ 1-15 พฤศจิกายน และยื่นขอใบอนุญาตนำเข้าในเดือนธันวาคมเท่านั้น
- หากเป็นการนำเข้าในครึ่งปีหลัง (ก.ค. – ธ.ค.) ต้องยื่นขอคำรับรองการนำเข้าภายในวันที่ 1-15 พฤษภาคม และยื่นขอใบอนุญาตนำเข้าในเดือนมิถุนายนเท่านั้น

สำหรับพริก (HS 0709.60.10.00) และหอมแดง (HS 0703.10.29.00) ผู้นำเข้าสามารถยื่นคำขอได้ตลอดทั้งปี อย่างไรก็ตาม การนำเข้าสินค้าทั้งสองชนิดนี้ จะขึ้นอยู่กับราคากลาง (Reference Price) ที่รัฐบาลอินโดนีเซียกำหนด โดยถ้าหากราคาพริกและหอมแดงในประเทศต่ำกว่าราคากลางดังกล่าว รัฐบาลอินโดนีเซียจะชะลอการนำเข้าพริกและหอมแดง จนกว่าราคาในประเทศจะกลับมายังราคากลางที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับใบอนุญาตนำเข้าแล้ว ผู้นำเข้าจะต้องนำเข้าสินค้าดังกล่าวอย่างน้อย 80% ของปริมาณที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำเข้า

9) กฎหมายแรงงานของอินโดนีเซีย เอื้อประโยชน์ให้กับแรงงานอินโดนีเซียเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่แรงงานจะได้รับ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าไปลงทุน หากไม่ศึกษาให้ถ่องแท้ อาจทำให้

เกิดปัญหา/อุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนได้ ประกอบกับกฎระเบียบของอินโดนีเซีย มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การออก/ยกเลิกกฎหมายทำได้ง่าย ทำให้นักลงทุนปรับตัวไม่ทัน

10) การแข่งขันที่สูงขึ้นในตลาดอินโดนีเซีย เนื่องจากผู้บริโภคบางกลุ่มนิยมสินค้าราคาถูก จึงมีการแข่งขันของสินค้าราคาถูกจากจีน เวียดนาม และอินเดีย

11) รัฐสภาอินโดนีเซียได้ให้ความเห็นชอบร่างแก้ไขปรับปรุงกฎหมายประมงอินโดนีเซีย ตามที่กระทรวงกิจการทางทะเลและประมงอินโดนีเซียนำเสนอแก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสามารถทำลายเรือประมงโดยการเผาหรือจมได้ทันทีที่มีข้อสงสัยว่าอินโดนีเซีย ที่เข้าไปทำประมงในเขตน่านน้ำอินโดนีเซียโดยผิดกฎหมาย หากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการตรวจค้นจับกุมและสืบสวนคดีด้านการประมงพบหลักฐานเบื้องต้นที่พอเพียงและเชื่อได้ว่ากระทำความผิดกฎหมายจริง เพื่อเป็นการสร้างความหลากหลายให้กับเรือประมงอื่นๆ ซึ่งกฎหมายประมงประเทศอินโดนีเซียฉบับปรับปรุงนี้ถือว่ามีความรุนแรงมากในการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถตัดสินคดีแทนศาลได้ ทำให้เจ้าของเรือประมงไม่สามารถที่จะสู้คดีในชั้นศาลได้ นอกจากนี้ กฎหมายฉบับดังกล่าวยังได้กำหนดเพิ่มโทษอย่างหนักแก่ผู้ปลอมแปลงเอกสารใบอนุญาตต่างๆ และผู้ใช้เอกสารปลอมดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นใบอนุญาตทำธุรกิจประมง (SIUP) ใบอนุญาตจับสัตว์น้ำ (SIPI) และใบอนุญาตขนส่งสัตว์น้ำ (SIKPI) เป็นต้น

12) ปัญหาอุปสรรคในการขึ้นทะเบียนยาในอินโดนีเซีย ตาม DECREE OF THE MINISTER OF HEALTH REPUBLIC OF INDONESIA NO 1010/MENKES/PER/XI/2008 ON DRUG REGISTRATION ได้แก่

(1) การกำหนดคุณสมบัติยานำเข้าว่า ต้องมีอัตราพิษสูงกว่ายาที่ผลิตในประเทศ และเป็นยาที่ไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ ซึ่งถือเป็นการเลือกปฏิบัติ

(2) การขึ้นทะเบียนตำรับยานำเข้า สามารถทำได้เฉพาะอุตสาหกรรมยาในประเทศ (local pharmaceutical industry) เท่านั้น ซึ่งต้องเข้าไปร่วมลงทุนกับผู้ผลิตของอินโดนีเซีย ทำให้ผู้ส่งออกยาไปยังอินโดนีเซียจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลตำรับยา ซึ่งถือเป็นความลับทางการค้าแก่อุตสาหกรรมยาในประเทศอินโดนีเซีย

(3) หากมีการว่าจ้างอุตสาหกรรมยาในประเทศให้ดำเนินการตามข้อ (2) แล้ว จะต้องมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและมีการผลิตยาดังกล่าวในประเทศอินโดนีเซียภายในระยะเวลา 5 ปี

นอกจากนี้ อินโดนีเซียยังมีขั้นตอนการขึ้นทะเบียนยาที่ยุ้งยากและล่าช้า (นานกว่า 6 เดือน) รวมทั้งยังไม่มีความปลอดภัย

9. ประเด็นปัญหาการค้าข้าว⁷

(1) อินโดนีเซียมีนโยบายควบคุมการนำเข้าข้าว ตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรที่เริ่มใช้นโยบายพึ่งพาตนเอง (Self-sufficiency) โดยจะนำเข้าข้าวได้เฉพาะในกรณีที่ผลผลิตภายในประเทศไม่เพียงพอ หรือในกรณีที่สต็อกข้าวรัฐบาลต่ำกว่า 1 ล้านเมตริกตัน และราคาข้าวชนิดปานกลางสูงกว่า 3,500 รูเปียต่อกิโลกรัม

⁷ กรมการค้าต่างประเทศ

(2) การนำเข้าข้าวเพื่อรักษาเสถียรภาพด้านราคา สภาวะการณ์ฉุกเฉินสำหรับประชาชนที่ยากจน และความไม่มั่นคงด้านอาหาร มีการกำหนดเงื่อนไขการนำเข้า คือ

- การนำเข้าต้องเป็นข้าวหัก ไม่เกินร้อยละ 25
- การนำเข้าสามารถนำเข้าได้ในช่วงเวลาที่มิใช่ช่วงเวลา 1 เดือนก่อนฤดูกาลเก็บเกี่ยว ในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว และในช่วง 2 เดือนหลังจากฤดูกาลเก็บเกี่ยว โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร เป็นผู้กำหนดช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว
- การนำเข้าข้าวจะต้องดำเนินการโดย BULOG Public Company เท่านั้น ซึ่งต้องยื่นเรื่องขออนุญาตและได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีการค้านานาชาติ และ BULOG อาจมีการเปิดประมูลการนำเข้าข้าวหัก ไม่เกินร้อยละ 25 กับผู้ส่งออกจากประเทศต่างๆ แบบ G to P

(3) การนำเข้าข้าวสำหรับความต้องการพิเศษ มีการกำหนดเงื่อนไขการนำเข้า ดังนี้

- อนุญาตให้นำเข้าข้าวชนิดพิเศษ เช่น ข้าวหอมมะลิไทย ข้าวเพื่อสุขภาพ เช่น Diabetic Rice ซึ่งกำหนดให้มีข้าวหักไม่เกินร้อยละ 5
- การนำเข้าข้าวดังกล่าวต้องได้รับการรับรองการนำเข้า (Recommendation) จากกระทรวงเกษตรของอินโดนีเซียก่อน แล้วจากนั้นผู้นำเข้าต้องยื่นเรื่องขออนุญาตต่ออธิบดีกรมการค้าต่างประเทศของอินโดนีเซีย
- ผู้นำเข้าจะต้องจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า 3 ประเภท คือ ผู้นำเข้าทั่วไป (API-U) หรือผู้นำเข้าประเภทผู้ผลิต (API-P) และผู้นำเข้าเฉพาะสินค้าข้าวชนิดพิเศษ (NPIK) รวมทั้งผู้นำเข้าที่ได้รับการจดทะเบียน (Registered Importer) ซึ่งได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีกระทรวงการค้าอินโดนีเซีย
- ข้าวที่นำเข้าจะต้องบรรจุหีบห่อ และระบุข้อมูลที่ชัดเจน เช่น ชนิดและปริมาณข้าว จำนวนข้าวหัก ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดสินค้า ชื่อที่อยู่ของผู้นำเข้า

(4) ด้านการตลาด ตลาดข้าวในอินโดนีเซียเป็นตลาดที่เน้นด้านราคา โดยเวียดนามเป็นคู่แข่งที่สำคัญ ตลาดข้าวในอินโดนีเซียสามารถแบ่งได้เป็น 2 ตลาด คือ

ตลาดข้าวขาว เป็นตลาดข้าวที่อินโดนีเซียมีการบริโภคในชีวิตประจำวัน ต้องแข่งขันกับข้าวเวียดนาม ซึ่งราคาของไทยจะสูงกว่า ข้าวไทยจึงไม่สามารถแข่งขันได้

ตลาด specialized เช่น ข้าวเหนียว ข้าวหอมมะลิ ปัจจุบัน ไทยมีส่วนแบ่งในตลาดแต่ไม่มากนักและยังต้องแข่งขันกับเวียดนาม โดยข้าวไทยแพงกว่าข้าวเวียดนามประมาณ 300 – 400 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน เมื่อเทียบกับข้าวหอมของเวียดนาม

10. โอกาสและช่องทางขยายการค้า

1) เป็นตลาดที่มีศักยภาพและมีขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาค โดยมีประชากรกว่า 248 ล้านคน หรือเกือบครึ่งหนึ่งของตลาดอาเซียน

- 2) ประชาชนที่มีฐานะดีมีประมาณร้อยละ 10-15 ของประชากรทั้งหมด มีกำลังซื้อสูง
  - 3) ประเทศอยู่ระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง จึงมีความต้องการสินค้า โดยเฉพาะสินค้าทุนและสินค้าอุปโภคบริโภค
  - 4) สินค้าไทยที่มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดอินโดนีเซีย ได้แก่ สินค้าอาหารทุกประเภท โดยเฉพาะผลไม้ไทย เช่น ทูเรียน ลำไย ลิ้นจี่ มะม่วง ส้มโอ ฝรั่ง และชมพู เนื่องจากผลไม้ไทยบางชนิดไม่สามารถปลูกได้ในอินโดนีเซีย หรือมีรสชาติ และคุณภาพแตกต่างจากผลไม้พื้นเมืองของอินโดนีเซีย ซึ่งยังขาดการพัฒนาพันธุ์ผลไม้ ผู้บริโภคชาวอินโดนีเซียนิยมบริโภคผลไม้ไทยมาก ผลไม้ที่มาจากไทยชนิดใดก็ตามมักจะใช้เรียกว่าเป็นพันธุ์ “บางกอก” เช่น ทูเรียนบางกอก นอกจากนี้ อาหารสำเร็จรูป เช่น เครื่องปรุงรส อาหารกระป๋อง (ปลากระป๋อง ผลไม้กระป๋อง) น้ำผลไม้ ของขบเคี้ยว บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป เป็นต้น ซึ่งสินค้าจากไทยในความรู้สึกของชาวอินโดนีเซียจะเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี สำหรับข้าวและน้ำตาลถือเป็นสินค้าที่มีศักยภาพของไทย
  - 5) ธุรกิจการท่องเที่ยวของไทยนับว่ามีศักยภาพและมีโอกาสในตลาดนี้ เนื่องจากไทยอยู่ไม่ไกลจากอินโดนีเซีย มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายจำนวนมาก ซึ่งคนอินโดนีเซียมีความรู้สึกที่ดีกับไทย และธุรกิจด้านการแพทย์ เนื่องจากการบริการด้านการแพทย์ในอินโดนีเซียไม่ได้มาตรฐาน ไม่เป็นที่ยอมรับ และมีราคาสูงมาก ผู้มีฐานะดีของอินโดนีเซียจึงนิยมเดินทางไปใช้บริการด้านการแพทย์ในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสิงคโปร์
- อย่างไรก็ตาม การทำธุรกิจกับอินโดนีเซีย ควรเป็น Joint Venture โดยมีการร่วมทุนกับนักธุรกิจของอินโดนีเซีย และไม่ควรเป็นการลงทุน 100 % นอกจากนี้ ควรในตลาด/ลูกค้าในตลาดนี้ก่อนที่จะเข้าไปลงทุน เนื่องจาก กฎหมายการลงทุนยังมีความซับซ้อน และการดำเนินการต่างๆ ตามกฎหมายยังต้องอาศัยคนท้องถิ่นในการตีความและปฏิบัติ นอกจากนี้ควรมีที่ปรึกษากฎหมาย ซึ่งควรเป็นคนอินโดนีเซีย หรือสิงคโปร์ ซึ่งจะรู้กฎหมายของอินโดนีเซียได้ดีกว่า เนื่องจากคนสิงคโปร์เข้าไปลงทุนในอินโดนีเซียมาก

ส่วนบริหารงานวิภาคี
สำนักอาเซียน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
ธันวาคม 2557

ภาคผนวก

- ADB: Asian Development Bank
- APEC: Asia-Pacific Economic Cooperation
- ARF: ASEAN Regional Forum
- ASEAN: Association of South East Asian Nations
- BIS: Bank for International Settlements
- CD: Conference on Disarmament
- CICA: Conference of Interaction and Confidence-Building Measures in Asia
- CP: Colombo Plan
- D-8: Developing Eight
- EAS: East Asia Summit
- EITI: Extractive Industries Transparency Initiative
- FAO: Food and Agriculture Organization of the United Nations
- G-11: Group of 11
- G-15: Group of 15
- G-20: Group of 20
- G-77: Group of 77
- IAEA: International Atomic Energy Agency
- IBRD: Bank for Reconstruction and Development
- ICAO: International Civil Aviation Organization
- ICC: International Criminal Court
- ICRM: International Red Cross and Red Crescent Movement
- IDA: International Development Association
- IDB: Islamic Development Bank
- IFAD: International Fund for Agricultural Development
- IFC: International Finance Centre
- IFRCs: International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies
- IHO: International Hydrographic Organization
- ILO: International Labour Organization
- IMF: International Monetary Fund
- IMO: International Maritime Organization
- IMSO: International Mobile Satellite Organization
- Interpol: International Criminal Police Organization
- IOC: International Olympic Committee
- IOM: International Organization for Migration
- IPU: Inter-Parliamentary Union
- ISO: International Organization for Standardization
- ITSO: International Telecommunications Satellites Organization
- ITU: International Telecommunication Union
- ITUC: International Trade Union Confederation
- MIGA: The Multilateral Investment Guarantee Agency
- MONUSCO: United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of Congo
- NAM: Non-Aligned Movement
- OECD: Organization for Economic Cooperation and Development

- OIC: Organization of Islamic Cooperation
- OPCW: Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons
- PIF: Pacific Islands Forum
- UN: United Nations, United Nations Educational
- UNAMID: United Nations Mission in Darfur
- UNCTAD: United Nations Conference on Trade and Development
- UNESCO: Scientific and Cultural Organization
- UNIDO: United Nations Industrial Development Organization
- UNIFIL: United Nations Interim Force in Lebanon
- UNISFA: United Nations Interim Security Force for Abyei
- UNMIL: United Nations Mission in Liberia
- UNMISS: United Nations Mission in South Sudan
- UNWTO: United Nations World Tourism Organization
- UPU: Universal Postal Union
- WCO: World Customs Organization
- WFTU: World Federation of Trade Unions
- WHO: World Health Organization
- WIPO: World Intellectual Property Organization
- WMO: World Meteorological Organization
- WTO: World Trade Organization